

Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ**Б2: ИЗБОРНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ ПРЕМА ПРОГРАМУ ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА****НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У ТЕРМОТЕХНИЦИ****2. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				ПРАКСА	УКУПНО
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
II	35					35

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Упознавање ученика са савременом технологијом за грејање и хлађење простора, топлотне пумпе и расхладни системи.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА

Разред: други

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	П	Б
Расхладни уређаји	20			
Топлотне пумпе	15			
УКУПНО:	35			

Назив модула: **Расхладни уређаји**Трајање модула: **20 часова**

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о расхладним уређајима 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује и разуме основне термине у термотехници – расхладној техници • чита показивања термометра и манометра 	УВОД <ul style="list-style-type: none"> • Температура и мерење температуре • Притисак и мерење притиска, • Топлота и пренос топлоте • Климатизација, хлађење, замрзавање, • Испаравање и кондензација, • Хлађење као процес одузимања топлоте • Расхладни флуиди 	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (20 часова) <p>Подела одељења на групе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава – цело одељење <p>Препоруке за реализацију теоријске наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • У уводном делу обрадити основне појмове у термотехници • При обради делова кућних расхладних уређаја обавезно ученицима показати баш те делове и користити друга очигледна наставна средства: скице, шеме, макете. • Приликом објашњавања расхладног циклуса користити пано са шематским приказом свих елемената кућних расхладних уређаја са јасно уцртаним течним и гасовитим фазама расхладног флуида, притисцима и температурама истог. • Приликом обраде сплит клима уређаја направити паралелу са претходно обрађеним расхладним уређајима • Приликом обраде комерцијалних расхладних уређаја направити паралелу са претходно обрађеним расхладним уређајима, и истаћи специфичности • Приликом обраде индустријских расхладних система направити паралелу са претходно обрађеним расхладним уређајима, и истаћи специфичности
	<ul style="list-style-type: none"> • наброји све елементе кућних расхладних уређаја • објасни улогу херметичког компресора, кондензатора, филтера-сушача, капиларне цеви, испаривача, термостата; 	КУЋНИ РАСХЛАДНИ УРЕЂАЈИ (ФРИЖИДЕР, ЗАМРЗИВАЧ И КОМБИНАЦИЈА ФРИЖИДЕР-ЗАМРЗИВАЧ): <ul style="list-style-type: none"> • херметички компресор <ul style="list-style-type: none"> ✓ стартни релеј ✓ РТС стартни склоп ✓ биметална заштита (спољашња, унутрашња) ✓ стартни кондензатор ✓ радни кондензатор • кондензатор • филтер-сушач • капиларна цев • испаривач • термостат са нормалном функцијом и функцијом отапања • „тастатура“ замрзивача 	

<ul style="list-style-type: none"> • разуме и објасни начин одвијања кружног расхладног циклуса; • на основу електричне шеме објасни принцип функционисања свих електричних компонената; 	<p>РАСХЛАДНИ ЦИКЛУС</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гасовита и течна фаза расхладног флуида • Карактеристични притисци и температуре расхладног флуида • Начин одвођења топлоте из хлађеног простора 	<ul style="list-style-type: none"> • Фригомеханичарски алат обрадити уз показивање конкретних алата • Навести најчешће кварове, и начине њиховог отклањања са акцентом на кварове изазване неисправношћу електричних елемената. • Користити каталоге различитих произвођача. <p>Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања • активност на часу
<ul style="list-style-type: none"> • објасни принцип функционисања сплит клима уређаја и у режиму, хлађења и у режиму грејања 	<p>СПЛИТ КЛИМА УРЕЂАЈИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни елементи уређаја и принцип функционисања • Начин монтаже и пуштање у рад 	
<ul style="list-style-type: none"> • разуме и објасни основне разлике између кућних и комерцијалних расхладних уређаја 	<p>КОМЕРЦИЈАЛНИ РАСХЛАДНИ УРЕЂАЈИ (РАСХЛАДНЕ ВИТРИНЕ, РАСХЛАДНИ ОРМАНИ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уређаји са сопственим расхладним агрегатом • Уређаји са централним расхладним агрегатом • Специфичности елемената у односу на кућне расхладне уређаје <ul style="list-style-type: none"> ✓ херметички и полухерметички компресор ✓ кондензатор са принудном циркулацијом ваздуха ✓ експанциони вентил ✓ испаривач са принудном циркулацијом ваздуха 	
<ul style="list-style-type: none"> • разуме и објасни основне разлике између кућних и комерцијалних расхладних уређаја 	<p>ИНДУСТРИЈСКИ РАСХЛАДНИ СИСТЕМИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Расхладни системи у прехранбеној индустрији <ul style="list-style-type: none"> ✓ «плусне» температуре ✓ «минусне» температуре ✓ брзо замрзавање (расхладни «тунели» - шок коморе • Расхладни системи за припрему хладне воде - чилери • Специфичности елемената у односу на кућне расхладне уређаје 	

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ херметички компресор ✓ кондензатор и испаривач са принудном циркулацијом ваздуха ✓ сепаратор уља ✓ рисивер ✓ експанзиони вентил ✓ мерно регулациони елементи 	
	<ul style="list-style-type: none"> • наброји основни фригомеханичарски алат и објасни његову улогу и примену 	<p>ФРИГОМЕХАНИЧАРСКИ АЛАТ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ножич за сечење бакарних цеви, • алат за савијање бакарних цеви, • маказе за сечење капиларе, • експандер - шипкасти и лезасти, • алат за пертловање бакарних цеви, • крчкалица, • огледалце, • хансен спојка, • брениер за заваривање) 	
	<ul style="list-style-type: none"> • наброји најчешће кварове на расхладним уређајима и начине њиховог отклањања; • разликује кварове услед неисправности електричних елемената и кварове услед неисправности фригомеханичарских елемената 	<p>НАЈЧЕШЋИ КВАРОВИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компресор не ради (не укључује) • Компресор врло кратко ради па се заустави (искључи) • Слабо хлађење уз непрекидан рад компресора; • Претерано хлађење уз непрекидан рад компресора; • Неравномерно хлађење • „Цурење“ расхладног флуида 	

Назив модула: **Топлотне пумпе**Трајање модула: **15 часова**

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о топлотним пумпама и предностима њихове употребе и у процесу грејања и хлађења простора. 	<ul style="list-style-type: none"> • разуме принцип рада, објасни техно-економске и еколошке предности употребе топлотних пумпи и у процесу грејања и у процесу хлађења 	УВОД <ul style="list-style-type: none"> • Основни принцип рада топлотне пумпе • Техно-економске предности • Биланс енергије $25\%+75\%=100\%$ • Еколошка прихватљивост 	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе: <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (15 часова) Подела одељења на групе <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава – цело одељење Препоруке за реализацију теоријске наставе
	<ul style="list-style-type: none"> • наброји све елементе топлотних пумпи • наброји све врсте топлотних пумпи и објасни међусобне разлике 	ЕЛЕМЕНТИ ТОПЛОТНЕ ПУМПЕ <ul style="list-style-type: none"> • Измењивачи топлоте <ul style="list-style-type: none"> ✓ Испаривач ✓ Кондензатор • Компресор • Експанциони вентил • Циркулационе пумпе • Елементи за управљање и контролу ВРСТЕ ТОПЛОТНИХ ПУМПЕ <ul style="list-style-type: none"> • ваздух – вода • земља – вода • вода – вода <ul style="list-style-type: none"> • Специфичности измењивача топлоте (испаривача и кондензатора) у зависности од типа топлотне пумпе • Геотермалне сонде • Површински земаљски колектот • Бушени бунари ОДРЖАВАЊЕ <ul style="list-style-type: none"> • Упутство произвођача 	<ul style="list-style-type: none"> • У уводном делу обрадити основни принцип рада топлотне пумпе уз коришћење стечених знања из претходног модула • Исти уређај (систем) служи и за грејање и хлађење простора. • Посебно истаћи финансијски бенефит кроз биланс енергије, да уз 25% електричне енергије и 75% топлотне енергије из природе, добијамо 100% енергије потребне за грејање или хлађење простора • Истаћи еколошке предности (нема сагоревања ни издувних гасова) • Приликом обраде елемената топлотне пумпе користити знања стечена у претходном модулу • Користити шематске приказе три најзаступљеније врсте топлотне пумпе: (ваздух-вода, земља-вода, вода-вода) • Посебну пажњу обратити на специфичности измењивача топлоте у зависности од типа топлотне пумпе • Користити каталоге различитих произвођача. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања • активност на часу

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА

- Физика
- Технички материјали
- Електрична мерења и електроника

- Електричне инсталације
- Електроопрема у индустрији